

N:o 88.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1895, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående förskott för bestridande af kabinettskassans utgifter.

(1:a U. A.)

Såsom utskottet i sitt utlåtande n:o 4, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, omförmålt, hade friherre *Klinckowström* i en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 15) yrkat:

1:o att Riksdagen måtte bevilja ett extra anslag af 91,800 kronor för att ersätta statskontoret den utgift af under hand varande medel, kontoret, enligt kongl. brefvet den 6 augusti 1894, gjort för att godtgöra utrikesdepartementet den anpart, som norska staten vägrat utbetala till kabinettskassan för de sex sista månaderna af året 1894;

2:o att Riksdagen måtte bevilja till utrikesdepartementet för hela året 1895, på *extra* stat, ett anslag af 183,600 kronor för att ersätta den förlust departementet skulle vidkännas, i fall norska Stortinget skulle vägra att äfven under året 1895 utbetala sin anpart till kabinettskassan;

3:o att Riksdagen ville för statsregleringen året 1896, och för den händelse vare sig norska staten äfven under året 1896 vägrade utbetala sin anpart till den svenska kabinettskassan, eller att vid denna tid föreningen af de båda länderna upphört, ersätta den brist i anslaget, som då uppstode, på det sätt:

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 4 Saml. 1 Afd. 61 Häft. (N:o 88.)

a) att utrikesdepartementets årliga anslag ökades med 100,000 kronor på *extra* stat;

b) att återstoden af bristen ersattes dels genom en lämplig ned-sättning i de till ministerstaten hörande embets- och tjänstemäns löner, dels genom *sammanslagning* af ministerplatserna i Berlin och Wien samt i Madrid och Lissabon; och *dels* genom indragning af de nuvarande militärattachébefattningarna.

Och hade utskottet dervid hemställt, att med afslag å friherre Klinckowströms omförmälda motion, i hvad den afsåge framställning om minskning i anslagen till ministerstaten för år 1896, hvad Kongl. Maj:t i fråga om regleringen af de ordinarie utgifterna under tredje hufvudtiteln föreslagit måtte vinna Riksdagens bifall, hvilken hemställan jemväl af Riksdagen bifallits, hvarjemte utskottet anmälde, att utskottet komme att öfver friherre Klinckowströms motion i öfriga delar framdeles afgifva utlåtande.

Sedermera har Kongl. Maj:t i en den 22 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition (n:o 44), under åberopande af bilagdt utdrag af protokoll öfver utrikesdepartementsärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att medgifva, att, så länge sådant till följd af uteblifna bidrag från Norge till kabinetskassan blefve erforderligt och intill dess nytt beslut i ämnet kunde varda fattadt, statskontoret måtte af under händer varande medel på requisition af ministern för utrikes ärendena utbetala intill ett belopp af 15,300 kronor i månaden, att användas till bestridande af sådana utgifter från kabinetskassan, som beräknats skola gäldas med anslag från Norge.

Vid ärendets föredragning har ministern för utrikes ärendena an-fört, att, sedan anmältdt blifvit, att norska medel icke funnes att tillgå för de sedan den 1 juli 1894 eller början af nu löpande norska budget-termin till betalning från kabinetskassan för löner och andra utgifter förfallna belopp, Kongl. Maj:t den 6 augusti 1894 dels i svenskt statsråd förklarar, att, derest beslut komme att fattas om förskott för kabinetskassans räkning af belopp, som beräknats skola gäldas med anslag från Norge, detsamma finge utgå från statskontoret af under händer varande medel, dels i sammansatt statsråd beslutit, att hela det belopp, som i de år 1894 för Riksdag och Storting förelagda propositioner beräknats för utgifter från kabinetskassan, skulle tills vidare hållas utrikesdepartementet till handa, endast med den inskränkning att för utgifterna till beskickningen i Wien, i enlighet med det af Kongl. Maj:t den 4 december 1893 fattade beslut, samt för hemliga utgifter endast på-räknades de af svenska Riksdagen anslagna belopp, samt bemyndigat

ministern för utrikesärendena att, med iakttagande af nyssnämnda inskränkning beträffande omkostnaderna för beskickningen i Wien samt förekommande utgifter under anslagsrubriken »hemliga utgifter», tills vidare af förskottsmedel från statskontoret bestrida hvad i öfrigt beräknats skola gäldas med anslag från Norge, intill ett belopp af 15,300 kronor i månaden.

Utrikesdepartementet, som, efter det att rättighet till förskott sålunda medgifvits, till en början var i tillfälle att bestrida kabinettskassans ifrågavarande utgifter med medel, hvilka till utrikesdepartementets disposition funnes i riksbanken inestående, hade den 1 december 1894 af statskontoret uppburit ett förskott af 91,800 kronor, motsvarande hvad af kabinettskassans utgifter för senare halfåret 1894, efter 15,300 kronor i månaden, skolat gäldas med anslag från Norge, och med anmälan härom hade utrikesministern vid föredragning i svenskt statsråd den 14 nästlidne januari yttrat, att han för det dåvarande icke ansåge sig böra göra någon hemställan rörande betäckande af detta förskott, då dels departementet för det inre i det vid protokollet i sammansatt statsråd den 22 sistlidne december fogade utdrag ur departementets till grund för Kongl. Maj:ts beslut i norskt statsråd den 15 i samma månad liggande betänkande, bland annat, förklarar sig vilja i sammanhang med det betänkande, som det komme att afgifva angående budgeten för året 1895—1896 rörande utgifterna till diplomatiska ärenden, inkomma med förslag om, att för nästa Storting framlades kongl. proposition, att de af svenska statsmedel i förbindelse med beslutet af den 6 augusti sistlidet år bestridda utgifter, utan hänsyn till att beskickningen i Wien förklarats skola upprätthållas, beviljades att utgå af den norska statskassan, dels ock Kongl. Maj:t beslutit att för nästa norska budgettermin äska det af utrikesministern föreslagna norska bidraget till kabinettskassan.

Sedan dess hade Kongl. Maj:t den 18 sistlidne januari till norska Stortinget aflåtit förnyad proposition angående det från Norge beräknade bidraget för utgifter från kabinettskassan för budgetåret 1894—1895, och förslag hade blifvit framställt i Stortinget att företaga denna fråga till behandling under innevarande mars månad, men Stortinget hade uppskjutit behandlingen till maj månad innevarande år.

Stortinget hade icke heller ännu behandlat den innevarande år afgifna propositionen om anslag till utrikesdepartementet för nästa norska budgettermin 1 juli 1895—30 juni 1896, och då det icke syntes antagligt, att Stortinget skulle komma att behandla denna proposition annat än i samband med den till handläggning i maj undanskjutna frågan om

bidraget till kabinettskassan för budgetåret 1894—95, vore det således icke för närvarande möjligt att förutse, hvarken huruvida de för innevarande eller de för nästa budgettermin beräknade bidrag från Norge för utgifter från kabinettskassan komma att erhållas.

Vid sådant förhållande ansåge utrikesministern sig böra hemställa, att framställning nu måtte göras till Riksdagen i fråga om bestridandet af den del af kabinettskassans utgifter, som varit afsedd att betäckas med bidrag från Norge, för det fall att, likasom under nu löpande budgettermin hittills varit förhållandet, äfven framgent och under budgetterminen från och med den 1 juli 1895 till och med den 30 juni 1896 inga norska medel skulle blifva att för ändamålet tillgå. Då de utgifter, hvarom här vore fråga, borde betraktas såsom förskott, hvilkas återgåldande från Norge motses, syntes det icke, åtminstone för närvarande, böra ifrågasättas, att medel skulle i form af anslag utaf Riksdagen beviljas vare sig för ersättande af redan, på grund af Kongl. Maj:ts ofvanberörda beslut af den 6 augusti 1894, från statskontoret lemnade förskott eller för bestridande af de utgifter af enahanda beskaffenhet, hvilka framgent kunde blifva erforderliga, utan vore det lämpligast, att Riksdagens medgifvande begärdes att fortfarande härtill förskottsvis få disponera medel.

I afseende å hvad friherre Klinckowström till stöd för sin motion anfört, tillåter sig utskottet hänvisa till hans i Första Kammaren väckta motion (n:o 14).

Då Sveriges intressen fordra, att de utrikes angelägenheternas oafbrutna skötsel icke äfventyras i följd af beslut, som norska Stortinget redan fattat eller framdeles kan komma att fatta i afseende å Norges andel i de för rikena gemensamma utgifter, bör Riksdagen, enligt utskottets mening, icke tveka att anvisa de medel, som för ändamålet äro nödiga; och synas dessa medel, när det måste antagas, att Stortinget skall fylla den brist, som föranledt förevarande framställning, böra, på sätt Kongl. Maj:ts förslag innebär, anvisas endast såsom förskott.

Härvid anser sig utskottet emellertid böra på det allvarligaste framhålla, att den situation, som framkallats af Stortingets beslut af den 19 juli 1894, bär ett förnyadt vittnesbörd om att de unionella bestämmelserna, sådana de för närvarande äro, icke äro egnade att bevara ett godt, förtroendefullt förhållande mellan brödrasfolken. För hvar och en, som ser unionens uppgift i främjandet af de båda folkens lugna

framåtskridande och värnandet af deras sjelfständighet, måste det därför framstå som en bjudande nödvändighet, att de anledningar till split och missämja, som ligga i dessa bestämmelsers ofullständighet och oklarhet, skyndsamt aflägsnas förmedelst en fullständig revision af desamma. En sådan revision synes utskottet vara så angelägen, att utskottet icke kan betvifla, att Kongl. Maj:t skall göra allt hvad på Kongl. Maj:t beror för att utan dröjsmål få densamma till stånd. Sker så, torde, äfven om Stortinget icke skulle bifalla de till dess godkännande framlagda förslag om bidrag till kabinettskassan, kunna antagas, att det af Kongl. Maj:t nu begärda medgifvandet icke skall behöfva afse någon längre tid. Emellertid synes nödig försigtighet bjuda, att detta medgifvande i intet fall utsträcker längre än till dess Riksdagen kan blifva satt i tillfälle att efter pröfning af alla de förhållanden, som på denna fråga kunna inverka, fatta vidare beslut i ämnet.

Härmed torde ock friherre Klinkowströms ofvan omförmälda motion få anses besvarad i de delar, hvori Riksdagen ej redan beslutit.

Utskottet hemställer sålunda:

att, med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning äfvensom friherre Klinkowströms omförmälda motion, Riksdagen må medgifva att, så länge sådant till följd af uteblifna bidrag från Norge till kabinettskassan varder erforderligt och intill dess nytt beslut i ämnet kan varda af Riksdagen fattadt, statskontoret må af under händer varande medel på requisition af ministern för utrikes ärendena förskottsvis utbetala intill ett belopp af 15,300 kronor i månaden, att användas till bestridande af sådana utgifter från kabinettskassan, som beräknats skola gäldas med anslag från Norge;

samt att Riksdagen vid anmälan af detta sitt beslut må anhålla, att denna fråga å nyo af Kongl. Maj:t förelägges härnäst sammanträdande Riksdag, derest sådana omständigheter, som föranledt Kongl. Maj:ts förevarande framställning, fortfarande då förefinnas.

Stockholm den 9 maj 1895.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.